

Sosiaaliohjaus terveyssosiaalityössä **Pilotti**

Aikajakso: 1.3.2023 – 31.12.2023

Toimipiste: Seinäjoen keskussairaala, terveyssosiaalityö

Päivitetty: 30.11.2023

Sote-uudistus

Etelä-Pohjanmaa
Tulevaisuuden sote-keskus

Sisällys

1. Mistä on kyse?
2. Mukana olevat toimijat
3. Lähtötilanne, tarve ja tavoite
4. Toimintamallin lyhyt kuvaus ja mahdollisen prosessin kuvaus
5. Mitä asioita on kokeiltu
6. Arviointi ja kokeilussa opittua
 - Kokemukset toimintamallista (asiakkaat ja ammattilaiset)
 - Mitattavat asiat
 - Muu arviointi
7. Millaisin edellytyksin toimintamallia on kokeiltu? Raamit ja mahdolliset rajoitukset
8. Jatkokehittäminen ja juurruttaminen
9. Mallin mahdollinen laajentaminen koko hyvinvointialueelle
10. Linkit ja yhteystiedot

1. Mistä on kyse ? Toimintamallin esittely

- Toimintamallin ideana on vastata henkilöstön saatavuuden parantamiseen ja henkilöstörakenteen keventämiseen Terveys sosiaalityössä ja -ohjauksessa.
- Pilotilla selvitetään vähintään yhden sosiaalityöntekijän toimen muuttamista sosiaaliohjaajan toimeksi.
- Pilotin tavoitteena on käynnistää ja kokeilla arvioiden sosiaaliohjauksen työtä osana terveys sosiaalityötä.
- Toimintamallin pilotointi tapahtuu Seinäjoella, keskussairaalan terveys sosiaalityössä aj. 1.3.2023 – 31.12.2023
- Pilotin alatavoitteena on:
 - Sosiaaliohjauksen tehtävänkuvan muodostaminen
 - Tehtävän ja toiminnan arviointi pilotoinnin aikana
 - Jatkotoimenpiteistä päättäminen

2. Mukana olevat toimijat

- Seinäjoen keskussairaala, terveyssosiaalityön ja -ohjauksen vastuuyksikkö, terveyssosiaalityöntekijät ja rekrytoidut sosiaaliohjaajat (2hlöä)
- Työryhmä: Jutta Paavola (työikäisten palvelualuejohtaja), Tarja Seppälä (Terveyssosiaalityö ja -ohjaus vastuuyksikköjohtaja), Marjaana Elsinen (sosiaalityöntekijä terveyssosiaalityö) ja Anne Hartikka (sosiaalityöntekijä terveyssosiaalityö), Anneli Riski (kehittämissuunnittelija Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus-hanke)
- Sosiaaliohjaajien tehtävänkuva toteutetaan pilotoinnin aikana tietyissä työtehtävissä kaikilla osastoilla ja kokonaisvaltaisemmin osastoilla A21 ja A22
- Resurssointi: 2 sosiaaliohjaajaa
toisen palkkaus täyttämättä olevan vakanssin resursseista
toisen palkkaus 50% täyttämästä olevasta resurssista ja 50% hankerahoituksella.

3. Lähtötilanne, tarve ja tavoitteet

Lähtötilanne ja tarve

Ylemmän korkeakoulututkinnon omaavien sosiaalityöntekijöiden rekrytointi on ollut haastavaa terveysosiaalityössä kuten kaikissa sosiaalityön yksiköissä. Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen Terveysosiaalityön ja -ohjauksen yksikössä on tammikuussa 2023 viisi täyttämätöntä sijaisuutta ja yksi avoin sosiaalityöntekijän toimi. Sijaisuuksia ja aikaisempaa avointa tointa on yritetty täyttää, mutta sosiaalityön tekijän kelpoisuuden tai sijaiskelpoisuuden omaavia hakijoita ei ole ollut

Sosiaalityön ja -ohjauksen tehtävien erilaisuuksia, vaatimuksia ja rakenteita on selvitetty ammattikorkeakoulutuksen käynnistymisestä lähtien. Terveysosiaalityötä on vahvistettu sosiaaliohjauksella myös muilla hyvinvointialueilla.

Tulevaisuuden Sosiaali- ja terveyskeskus – hankkeessa käynnistettiin yhteistyössä Terveysosiaalityön kanssa syksyn 2022 aikana sosiaaliohjauksen paikkaa terveysosiaalityössä tarkasteleva selvitystyö. Osana tätä selvitystyötä on toteutettu terveysosiaalityön yksikössä työntekijöille suunnattu webropol-kysely, jolla on kartoitettu sosiaaliohjaajalle soveltuvia työtehtäviä ja yleistä mielipidettä.

Tavoitteet

Pilotin tavoitteena on Sosiaaliohjauksen tehtäväkuvan muodostaminen sekä käynnistää ja kokeilla arvioiden sosiaaliohjauksen työtä osana terveysosiaalityötä.

Käytännön tasolla toimintamallilla saavutetaan:

- Tehtäväkuvien ja työnjaon sopiminen
- Sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen tehtävärakenteen määrittäminen

4. Toimintamallin lyhyt kuvaus

- Pilotissa käynnistetään ja kokeillaan arvioiden sosiaaliohjauksen soveltuvuutta osaksi terveyssosiaalityötä Terveysosiaalityö ja -ohjaus vastuuyksikössä, toimipaikkana Seinäjoen keskussairaala.

5. Mitä asioita on kokeiltu?

- Pilotin toteuttamiseen valitut sosiaaliohjaajat aloittivat tehtävässä 16.3.2023
- Väliarviointien myötä tuloksia raportoitiin arviointipalaverissa 26.4.2023, 20.6.2023, 22.8.2023, 26.9.2023 ja 8.11.2023.
- Itsearviointia toteutettiin pilotin aikana kolme kertaa
Itsearviointien yhteydessä on saatu myös asiakaspalautetta ja kehittämisideoita terveyssosiaalityön yksikköön toiminnan ja työnsisältöjen kehittämiseksi
- Vertaistreffit muiden hyvinvointialueiden kanssa sosiaaliohjauksesta terveyssosiaalityöstä, kokemuksia, suunnitelmia ja ajatuksia jakaen. Pidettiin 3.5.2023, 13.9.2023 ja 8.12.2023

6. Arviointi ja kokeilussa opittua

Kokemukset toimintamallista

Asiakkaiden kokemukset

- ”Kiitokset kohtaamisesta, kuuntelemisesta, konkreettisesta auttamisesta, neuvoista ja ohjauksesta”.
- ”asiakkaat ovat kokeneet sosiaaliohjauksen positiivisin silmin”.
- ”kuinka heillä onkin asiat hyvin, kun sosiaalipuolen ammattilaisetkin tulevat varmistelemaan, kuinka he pärjäävät ja tarvitaanko apua jossakin”

Ammattilaisten kokemukset

- Potilaat kohdattu ja heidän asiat tulleet hoidetuksi, asiakkaan hyvä kohtaaminen näyttäytyy hyvin merkityksellisenä.
- Tarvittaessa on hankittu vielä lisätietoja, asian loppuun saattamiseksi. Kuitenkin niin että potilas tiennyt hänen asiansa olevan hoidossa ja etenemässä.
- Asiakkaan kannalta oleellista on kohtaaminen ja se, tuleeko asia ratkaistuksi/ongelma hoidetuksi.
- Vahva ajatus siitä, että myös sosiaaliohjaajalla on annettavaa terveyssosiaalityöhön.
- Osastovastuiden lisäksi tulisi pohtia, millaiset sosiaalityöntekijöiden työtehtävät olisi ylipäättään mahdollista kokonaisuudessaan siirtää sosiaaliohjaajille?
- Oleellista olisi, millaisesta tehtävästä on kyse eikä se millä osastolla työskentelee.
- Sosiaaliohjauksen soveltuvuudesta terveyssosiaalityöhön kysyttiin kokemusten pohjalta terveyssosiaalityön sosiaalityöntekijöiltä, ajalla 1.9. - 15.9.2023.
- Sosiaaliohjauksen soveltuvuudesta terveydenhuollon moniammatillisessa työssä kysyttiin yksiköistä, joissa sosiaaliohjaajat työskentelivät pilotointijaksolla. Kysely toteutettiin ajalla 1.10. - 15.10.2023.

6. Arviointi ja kokeilussa opittua

Mitattavat asiat, Muu arviointi (vrt arviointisuunnitelma)

Plussat

- Tehtävät ja tilanteet olleet sosionomin työkenttään hyvin soveltuvia ja sopivan haasteellisia.
- Perehdytys on ollut erinomaista ja uusia työtehtäviä on annettu omaksuttavaksi sopivaan tahtiin.
- Potilaat kohdattu ja heidän asiat tulleet hoidetuksi, asiakkaan hyvä kohtaaminen näyttäytyy hyvin merkityksellisenä.
- Asiakkaan kannalta oleellista on kohtaaminen ja se, tuleeko asia ratkaistuksi/ongelma hoidetuksi, oleellista ei ole se auttaako häntä sosiaaliohjaaja vai –työntekijä.
- Pilotin loppuarvioinnin yhteenvedossa todetaan sosiaaliohjauksen soveltuvan terveyssosiaalityöhön ja tehtävänkuvan mukaista sosiaaliohjausta on perusteltua toteuttaa osana terveyssosiaalityötä.

Kehittämisideoita terveyssosiaalityön yksikköön

Työvälineet/työskentelytavat

- Eri palveluista esiteitä (mm. vammaispalvelut, ikäihmisten palvelut, asiakasohjaus:
 - helppo jakaa potilaille
 - Perustietoja eri palveluista ja yhteystiedot
 - tietoa palveluista ja niiden hakemisesta
- Tietojärjestelmäasiat
- Yhteistyötahot
 - Yhteistyön tiivistäminen muihin palveluihin, esim työikäisten sosiaalipalvelut
- Haasteena saada vireille kotiin saatavia palveluita
 - aikataulut voivat olla todella tiukkoja ja palvelut pitäisi saada alkamaan melkein heti.
 - samat päivystysnumerot kuin asiakkailla – aikaa menee puhelimesta jonotteluun
- Pilotin arvioinnin aikataulutusta kiirehdettiin (8/2023) talousarvion laadinnan aikatauluun sopivammaksi – tärkeää huomioida juurruttamisen mahdollisuuksissa.

7. Millaisin edellytyksin toimintamallia on kokeiltu? Raamit ja mahdolliset rajoitukset

- Hankerahoitus mahdollistanut toisen sosiaaliohjaajan palkkaamisen 50%:n osuudella pilotin ajalle
- Täyttämättömät sosiaalityöntekijöiden vakanssit mahdollistaneet 1,5 sosiaaliohjaajan resurssoinnin pilotin ajalle
- Kustannuslaskelma laadittu osaksi pilotointisuunnitelmaa
- Sosiaaliohjaajan tehtävänkuvan selkeyttäminen oli tarpeen pilotoinnin edetessä – tehtävänkuvaa päivitettiin ja laajennettiin 1.5.2023 alkaen.

8. Jatkokehittäminen ja juurruttaminen

Pilotin kokonaisarvioinnin pohjalta laadittiin loppuraportti joka on liitetty Innokylään tämän toimintamallin esittelyn yhteyteen.

Pilotin yhteenvetona jätettiin työryhmän ehdotuksena muuttaa terveyssosiaalityön henkilöstörakennetta siten että muutetaan kaksi sosiaalityöntekijän vakanssia sosiaaliohjaajan vakansseiksi.

Pilotin aikana kerättiin havaintoja ja kehittämisideoita terveyssosiaalityön työn sisällön kehittämiseksi

9. Mallin mahdollinen laajentaminen koko hyvinvointialueelle

Laajentamiseen liittyen tulee mietittäväksi sosiaaliohjaajan tehtäväkuvan laajentaminen terveyssosiaalityön yksikön sisällä, pilotissa sovittu tietyt vastuuyksikön osastot/yksiköt joissa sosiaaliohjaajat toimivat.

Esitys sosiaaliohjaajien vakanssien perustamisesta terveyssosiaalityön ja -ohjauksen vastuuyksikköön on jätetty ja rekrytoinnit on aloitettu (12/2023)

10. Linkit, vinkit ja yhteystiedot

- Muilla alueilla kokeiltua ja kehitettyä sosiaaliohjauksen soveltuvuutta terveyssosiaalityöhön:
 - Päijät-Häme - aikuispsykiatrian avo- ja osastohoito - Nuorispsykiatria ja Lastenpsykiatria, Tampereen kaupungin sairaalapalveluiden geriatriset sairaalaosastot, Essote – terveyssosiaalityön yksikkö
- STM:n suositus (Sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön tehtävärakennesuositus 2007)
- Tehtävärakenteen tarkastelua maakunnallisesti osana SOIL -hanketta (Volanto S., Rinne P. & Toikko T. (2014) SOIL – Sosiaalihuollon tehtävärakennemalli)
- Terveyssosiaalityön selvitys: [terveyssosiaalityon_selvitys_2020.pdf \(paijat-sote.fi\)](#)

Yhteystiedot

jutta.paavola@hyvaep.fi

tarja.k.seppala@hyvaep.fi

anneli.riski@hyvaep.fi

anne.hartikka@hyvaep.fi

marjaana.elsinen@hyvaep.fi